

ΓΡΑΜΜΑΤΑ & ΤΕΧΝΕΣ

ΤΟΥ ΑΡΓΥΡΗ ΠΑΝΑΓΟΠΟΥΛΟΥ

» **Περισσότεροι** από χίλιοι πεντακόσιοι μαθητές και εκπαιδευτικοί παρακολούθησαν το διήμερο για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό στις 7 και 8 Φεβρουαρίου στο πανεπιστήμιο «Λα Σαπιέντζα» της Ρώμης. Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί τον καρπό μιας συνομιλίας μας με τον Εμανουέλε Λέλι ο οποίος μας παρουσιάζει το διήμερο των εκδηλώσεων, ενώ η μικρή Τζούλια Φεράρα μας περιγράφει τον δικό της μύθο για την Οδυσσέα, που της χάρισε το πρώτο βραβείο για την παρουσίαση ενός αρχαίου μύθου στη σύγχρονη εποχή.

Να ανακαλύψουμε ξανά τις αρχαίες ρίζες της Ευρώπης

Πριν από τρία χρόνια είχα παρακολουθήσει με την τάξη μου στη Νάπολη τις εκδηλώσεις για Παγκόσμια Ημέρα της Ελληνικής Γλώσσας και του Πολιτισμού και σκέφτηκα ότι θα μπορούσαμε να κάνουμε αντίστοιχες εκδηλώσεις και στη Ρώμη. Το 2018 πραγματοποιήσαμε την πρώτη. Φέτος είχαμε ένα πολύ ωραίο διήμερο, που οργανώσαμε στο πανεπιστήμιο της Ρώμης «Λα Σαπιέντζα» με τη στήριξη της ελληνικής κοινότητας της Ρώμης και του Λάτσιο και την ελληνική πρεσβεία. Στις εκδηλώσεις συμμετείχαν περίπου χίλιοι πεντακόσιοι μαθητές, φοιτητές, εκπαιδευτικοί και καθηγητές πανεπιστημίων, προσωπικότητες και διανοούμενοι. Στόχος είναι να αξιολογήσουμε και να αξιολογήσουμε όχι μόνο έναν από τους πιο αρχαίους πολιτισμούς, αλλά και τη σύγχρονη Ιστορία του, δεδομένου ότι αποτελούν τις βάσεις της Ευρώπης, με την έννοια μιας διαρκούς συνέχειας.

Για να ανακαλύψουμε ξανά τις αρχαίες ρίζες της Ευρώπης, που βρίσκονται στην αρχαία Ελλάδα, θα πρέπει να αξιολογήσουμε το πάθος και την έννοια της παράδοσης, την υπερηφάνεια της παράδοσης που έχουν σήμερα οι Έλληνες. Αποτελεί και αυτό ένα μάθημα για την Ευρώπη. Γιατί οι Έλληνες κατάφεραν να κατανοούν την παράδοσή τους όχι σαν μια τυφλή συντήρηση ή μια απλή επανάληψη του παρελθόντος, αλλά την ερμήνευσαν και την επικαιροποίησαν. Ήταν ικανοί να συνδέσουν το αρχαίο με το σύγχρονο. Αυτό είναι ένα μάθημα που αξίζει να το καταλάβει όλη η Ευρώπη.

Οι εκδηλώσεις αυτές για την Παγκόσμια Ημέρα της Ελληνικής Γλώσσας και του Πολιτισμού χαρακτηρίζονται από τη μεγάλη συμμε-

τοχή των μαθητών. Οι μαθητές παρουσιάζουν εργασίες που εστιάζονται στην αρχαία και τη σύγχρονη Ελλάδα, τις αλλαγές στην ελληνική γλώσσα και τον ελληνικό πολιτισμό. Οι μαθητές κάθε χρόνο επιλέγουν μια ελληνική λέξη, ένα μύθο ή μια ι-

» **Διήμερο για την ελληνική γλώσσα και τον πολιτισμό στο πανεπιστήμιο «Λα Σαπιέντζα» της Ρώμης**

δέα για να αυτοσχεδιάσουν θεατρικές παραστάσεις και να γράψουν δικές τους ερμηνείες της μυθολογίας, της τέχνης, της πολιτικής, της λογοτεχνίας. Φέτος είχαν προετοιμάσει θεατρικά έργα μικρής διάρκειας, στα αρχαία ελληνικά, τα νέα ελ-

ληνικά και τα ιταλικά. Ένα Λύκειο της Ρώμης παρουσίασε σε νέα ελληνικά τη δική του ερμηνεία του ελληνικού εθνικού ύμνου.

Στο διήμερο είχαμε τις παρεμβάσεις οκτώ καθηγητών από σημαντικά πανεπιστήμια της Ιταλίας, που αναφέρθηκαν σε ένα πρόσωπο της μυθολογίας, του θεάτρου ή των τεχνών, από την Ωραία Ελένη και τον Νάρκισσο έως τον Οιδίποδα και τον Οδυσσέα. Εναλλακτικά, το κοινό μπορούσε να παρακολουθήσει τις θεατρικές παραστάσεις των μαθητών, να παρακολουθήσει τις παρεμβάσεις των πανεπιστημιακών και κομμάτια ελληνικής μουσικής, από το συγκρότημα του Ελληνο-ιταλικού Πολιτιστικού Συλλόγου «Ελλάς».

Η Ιταλία και οι Ιταλοί είμαστε δίδυμα αδέρφια με την Ελλάδα και τους Έλληνες. Είμαστε αδέρφια λόγω της Ιστορίας και του πολιτισμού μας. Θα λέγαμε ότι η συνάντηση του ελληνικού και του ρωμαϊκού πολιτισμού στήριξαν την Ευρώπη. Αυτό μας κάνει λίγο διαφορετικούς σε σχέση με τους άλλους ευρωπαϊκούς λαούς. Στην Ιταλία κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την ανάγκη να διδάσκονται τα αρχαία ελληνικά στο Λύκειο. Αυτό είναι προφανές και από το γεγονός ότι η Νότιος Ιταλία αποτελεί άμεσο κληρονόμο του αρχαίου ελληνικού και του βυζαντινού πολιτισμού. Η Νότιος Ιταλία είναι τόσο ελληνική όσο είσατε και εσείς οι Έλληνες της Ελλάδας, γιατί υπάρχουν ακόμη χιλιάδες άτομα που αποτελούν τους άμεσους κληρονόμους αυτής της Ιστορίας. Δεν είναι μόνο το γεγονός ότι σε ορισμένες περιοχές μιλούν ακόμη ελληνικές διαλέκτους. Στον κόσμο της Νοτίου Ιταλίας υπάρχει η συνειδηση ότι έχουν μέσα τους τον ελληνικό πολιτισμό. Μέχρι το 1500 περίπου η μισή Ιταλία ήταν «ελληνική», από τότε μέχρι σήμερα είμαστε κοντά στην Ελλάδα με την ψυχή και την καρδιά μας. Αυτό είναι κάτι αμοιβαίο, γιατί και στην Ελλάδα ο κόσμος τρέφει ανάλογα αισθήματα. Σήμερα στα σχολεία μας πρέπει να μεταδώσουμε στις νέες γενιές την ανάγκη να αναζητούμε το καλό και το αγαθό, το ωραίο και την αρμονία. Αυτό πιστεύω ότι ισχύει για τους μαθητές όχι μόνο της Ιταλίας και της Ελλάδας.

* Ο Εμανουέλε Λέλι είναι καθηγητής Λατινικών και Ελληνικών στο Λύκειο «Τάσσο» της Ρώμης και συνεργάτης του Τμήματος Ελληνικών - Λατινικών Σπουδών του πανεπιστημίου «Λα Σαπιέντζα» της Ρώμης.

Τζούλια Φεράρα: Γειά σου, είμαι η Οδυσσέας

Πρόσφυγες: Οδύσσειες χωρίς αίσιο τέλος

» **«Γεια σου, είμαι η Οδυσσέας»**, έγραψε στον δικό της μύθο η Τζούλια Φεράρα, η μαθήτριά του κλασικού λυκείου «Αουγκούστο» της Ρώμης, που κέρδισε το πρώτο βραβείο στην Ημέρα της Ελληνικής Γλώσσας, παρουσιάζοντας μια μικρή σύγχρονη Οδυσσέα που από τη Χώρα των Λωτοφάγων της Βορείου Αφρικής πέρασε με τη μητέρα και την αδελφή της με μια κούνια - καρυδότσουφλο στην άλλη μεριά, την Ευρώπη, που μετατράπηκε σε μια νέα Ιθάκη.

«Ο Οδυσσέας γυρνούσε στην πατρίδα του, εγώ έπρεπε να αφήσω τη δική μου», γράφει στον δικό της μύθο η Φεράρα, προειδοποιώντας για τους επικίνδυνους Κύκλωπες. «Οι Κύκλωπες, έτσι ονομάζει η μητέρα μου τους ψηλούς ανθρώπους που πρέπει να οδηγήσουν τη κούνια - βάρκα... Δεν τους ακούω, αλλά τα μάτια τους μου λένε ότι δεν λένε λόγια αγάπης. Τους βλέπω να καλύπτονται από ένα πέπλο μίσους. Μετράνε κομμάτια χαρτί που αποφασίζουν για το μέλλον πολλών ανθρώπων. Υπάρχει κάτι που θολώνει αυτούς τους ανθρώπους, τους κάνει θαμπούς. Αυτά τα βρόμικα κομμάτια

χαρτί που περνάνε από το ένα χέρι στο άλλο. Λένε ότι την επόμενη μέρα θα ξεκινήσουμε το ταξίδι», σημειώνει η Φεράρα, για να καταλήξει με τη βοήθεια των ανέμων του Αιόλου στο πλοίο «Ναυσικά». «Ανεβαίνουμε και ξέρω ότι θα μας πάνε στην Ιθάκη», καταλήγει η Φεράρα.

«Το ταξίδι του Οδυσσέα είχε θετικό αποτέλεσμα και θέλησα να σεβαστώ την παράδοση και να οδηγήσω τη μικρή Οδυσσέα στην Ιθάκη. Δυστυχώς, πολλές φορές ακούμε ιστορίες χωρίς αίσιο τέλος και το χειρότερο είναι ότι ακούγονται μόνο σαν ιστορίες και όχι σαν τραγικά γεγονότα της πραγματικότητας. Ο Οδυσσέας, επιστρέφοντας στην Ιθάκη, παρ' όλο που βρήκε τους μνηστήρες, μπόρεσε να έχει μια ευτυχισμένη ζωή δίπλα στην οικογένειά του. Στην πραγματικότητα όμως, συχνά λείπει το αίσιο τέλος. Φταίει το σύστημα που εγκαταλείπει, εάν δεν τιμωρεί, όλους τους Οδυσσείς του σήμερα, γιατί ακόμη και εάν φτάσουν στην Ιθάκη, οι Οδύσσειες δεν τελειώνουν ποτέ», τόνισε στην «Αυγή» η Φεράρα, σχολιάζοντας τον δικό της μύθο της μικρής Οδυσσέας, που δεν είναι παρά μια μικρή προσφυγοπούλα.